Regelbunden tillsyn i Vasaskeppets skola

Förskoleklass

Grundskola 1–3

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Ludvika kommun under våren 2009 och besökt Vasaskeppets skola den 5 maj 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper**, **Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 1 december 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Vasaskeppet, dels den information som samlats in under besöket. I Vasaskeppets skola intervjuades rektorn samt ett urval av lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Vasaskeppets skola

Vasaskeppets skola	Antal elever
Förskoleklass	38
Grundskola	95

Källa: Skolans uppgifter maj 2009

Vasaskeppet är en grundskola med årskurserna 1-3 och förskoleklass. Skolans personal och elever är indelade i två arbetslag. I varje arbetslag finns elever från samtliga årskurser och undervisningen sker både årskursvis och i ålderblandade grupper.

Skolans rektor har utöver Vasaskeppet ansvar för fyra förskoleenheter och fritidshemmet som ligger i anslutning till skolan. Dessa verksamheter redovisas i separata rapporter.

I anslutning till Vasaskeppet ligger huvuddelen av kommunens särskoleverksamhet. Samverkan förekommer mellan verksamheterna. Exempelvis har man gemensamma friluftsdagar, städdagar och utflykter.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

Skolan saknar sammanställning av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till nationella mål. Varje lärare gör en bedömning av elevernas kunskapsutveckling, företrädesvis i ämnena matematik och svenska.

Skolinspektionen bedömer att det inte finns tillräckligt underlag för att göra en bedömning av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till nationella mål.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt avsnitt 2.7 ”bedömning och betyg” i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) ska läraren utifrån kurs-

planernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling.
Lärarna på Vasaskeppets skola gör sådana uppföljningar och utvärderingar i ämnena svenska och matematik. I övriga ämnen görs ingen systematisk uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas mål.
Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidta åtgärder så att uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen görs i enlighet med författningarnas krav.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet för varje elev upprätta en individuell utvecklingsplan (IUP). I planen ska läraren ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven fått undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Av Skolverkets Allmänna råd Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen framgår att planen ska vara framåtsyftande och att omdömen om elevens kunskapsutveckling får vara betygsliknande men bör anpassas till elevens ålder och förutsättningar.

Lärarna upprättar individuella utvecklingsplaner i samband med utvecklingssamtalen för samtliga elever. Skolinspektionen har tagit del av ett flertal exempel. Dessa innehåller i begränsad omfattning bedömningar av elevens kunskapsutveckling. De bedömningar som finns är ej heller alltid kopplade till nationella mål. Bedömningar görs även av elevernas personliga egenskaper. Elever uppger att de i samband med utvecklingssamtalen ofta får veta ”hur de är” men inte vad de kan. Vilka insatser som skolan ska göra för att eleven ska utvecklas i riktning mot målen anges i begränsad omfattning. Vidare har rektor har inte beslutat om utformningen av den skriftliga informationen.

Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplaner som upprättats i Vasaskeppet inte uppfyller de krav som ställs i förordningen. De behöver förbättras gällande bedömningar av elevens kunskapsutveckling i förhållande till

kursplanernas mål i samtliga ämnen. Om bedömning av sociala färdigheter görs måste även dessa utgå från mål som finns angivna i läroplanen eller kursplanen. Det måste tydligare anges vilka insatser skolan ämnar göra för att eleven ska få förutsättningar att nå målen för utbildningen. Rektorn ska fatta beslut av den närmare utformningen av den skriftliga informationen som ges i de individuella utvecklingsplanerna.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.3.3 Betyg sätts och utfärdas, skriftliga bedömningar ges och betygskatalog förs enligt grundskoleförordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs

Motivering
Ej relevant

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas om en utredning visar att en elev behöver särskilda stödåtgärder. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Skolan upprättar åtgärdsprogram för de elever som bedömts vara i behov av särskilt stöd. Av de åtgärdsprogram som tillsynen tagit del av framgår att de ibland innehåller värderingar av elevers personliga egenskaper. Utvärderingar av insatserna leder inte alltid till att man prövar andra metoder trots att eleven inte nått målen. Åtgärdsprogram avslutas sällan. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver se till att åtgärdsprogrammen alltid utgår från nationella mål och att uppföljningar och utvärderingar leder till utveckling av metoder som syftar till att eleven ska ges förutsättningar att nå målen.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Därefter gäller istället 14 a skollagen (SFS 1985:1100, ändrad genom 2008:571) och den nya diskrimineringslagen (2008:567). De nya bestämmelserna innebär att skolan från och med den 1 januari 2009 ska beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det finns inget som hindrar att skolan/verksamheterna för samman de planer som ska upprättas till ett dokument. Skolinspektionen tillsyn avser dock endast skolans plan mot kränkande behandling. Dessutom ska, enligt 2 § Förordningen om barn och elevers deltagande i arbetet med likabehandlingsplanen och planen mot kränkande behandling, planen följas upp och ses över under medverkan av barnen och eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras

ålder och mognad.

Vasaskeppet har en likabehandlingsplan som upprättats före 1 januari 2009 och därmed utgått från den lagstiftningen som gällde då. Likabehandlingsplanen utgår inte från en aktuell kartläggning på den egna skolan. Planen är nästan identisk med planer som gäller för verksamheter vitt skilda från Vasaskeppets. I planen finns exempel på åtgärder som enligt intervjuerna aldrig skulle verkställas exempelvis polisanmälan av elev då de äldsta eleverna är nio år. Tillsynen kan även konstatera att likabehandlingsplanen inte fungerat som ett stöd för lärarna i sitt arbete med att förebygga och förhindra att elever ska bli utsatta för kränkningar. Lärarna beskriver ett omfattande arbete som gjorts på skolan under året och som utgått från ett problem som fanns i skolan. Detta arbete finns dock inte dokumenterat i likabehandlingsplanen.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utarbeta en årlig plan mot kränkande behandling som utgår från en aktuell kartläggning och som i övrigt uppfyller skollagens krav. Vidare behöver skolan även utarbeta en likabehandlingsplan enligt gällande bestämmelser.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs

Motivering
Ej relevant

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering
Enligt 2 kap. 3 § skollagen är kommuner skyldiga att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. I Vasaskeppets skola bedrivs undervisning i musik, bild, slöjd samt idrott och hälsa i huvudsak av lärare som inte har en utbildning som är avsedd för den undervisningen. Skolinspektionen bedömer att skolans behöver vidta åtgärder så att undervisningen bedrivs av lärare med utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
I 7 kap. 2 § 3 stycket grundskoleförordningen anges att rektorn ska fatta beslut om utformningen av sådan skriftlig information som ges i den individuella utvecklingsplanen. Rektorn för Vasaskeppets skola har ej fattat något sådant beslut, vilket måste åtgärdas. Enligt delegationsordningen är beslut om urval av ämnen inom ramen för elevens val delegerat till rektorn. I tillsynen framkommer att rektorn inte fattar beslut om detta i Vasaskeppets skola. Fattade beslut återrapporteras ej till styrelsen för utbildningen. Skolinspektionen bedömer att detta behöver åtgärdas.

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
I 2 kap. 2 § skollagen anges att det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Vidare anges i Lpo 94, avsnitt 2.8 ”Rektors ansvar”, att rektorn har ansvaret för skolans resultat. En förutsättning för detta är att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete där man planerar arbetet utifrån de nationella målen samt följer upp och utvärderar resultaten och tar tillvara dessa i det fortsatta arbetet. Här ingår såväl att utvärdera elevernas kunskaper som undervisningens kvalitet. När det gäller uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling och möjligheter till inflytande gör Vasaskeppets skola utvärderingar, dock inte i alla ämnen. Varje arbetslag gör en utvärdering av arbetslagets arbete under året utifrån den lokala arbetsplanen. Då arbetsplanen innehåller en blandning av mål för undervisningen, (mål att sträva mot) och för eleverna (mål att uppnå), är planen svår att utvärdera. Arbetsplanen innehåller också i mycket begränsad utsträckning hur skolan avser att arbeta för att nå målen, vilket gör att kopplingen mellan mål och metoder inte blir tydliggjort. Det leder dessutom till att analysen av undervisningens kvalitet i förhållande till nationella mål inte synliggörs. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla kvalitetsarbetet så att det på ett mer systematiskt sätt innehåller en utvärdering av såväl elevernas resultat som undervisningens kvalitet.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av

verksamheten. Enligt 3 § samma förordning ska kvalitetsredovisningen innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder förskolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Arbetet med kvalitetsredovisningen syftar också till att ge information om hur väl verksamheten lyckas med sitt uppdrag. Enligt 3 a § ska en uppföljning och en utvärdering av likabehandlingsplanen också göras. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning.

Skolinspektionen har tagit del av den kvalitetsredovisning som Vasaskeppet har upprättat för läsåret 2007-2008. Den följer en struktur som kommunen fastställt. Där finns endast en redovisning av elevernas kunskapsutveckling i form av resultaten från en språkkartläggning 2000 -2007 och en motorikkartläggning 1998 – 2007. Rektors sammanfattande bedömning att eleverna har en god kunskapsutveckling grundar sig på dessa två kartläggningar. Elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen som helhet framgår inte. Vårdnadshavare har inte varit delaktiga i framtagandet. Elever har varit delaktiga genom att svara på enkäter.

Skolinspektionen bedömer att kvalitetsredovisningen behöver förbättras så att det tydligare framgår vilka nationella och/eller lokala mål man utvärderat. Kopplingen mellan utvecklingsområden och vilka åtgärder dessa föranleder behöver likaså bli tydligare.

2009-09-01 Stockholm

Anna Bergstedt Nordqvist

Monica Norberg